

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

VOLKS-WEEKBLAD VOOR DEN BUITEN

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
75 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

Niets scheuren, Vrienden!

Gij weet het misschien nog niet, vrienden, maar sedert 't jaar '30 zijt gij zoo gelukkig als gij maar zijn kunt. Ge moet niet zeggen dat het niet waar is, dat staat te lezen, op 't adres van den *Landbouwer*, in een heelen hoop katholieke en liberale gazetjes.

En nochtans, blijven wij bij ons gezegde, dat de werklieden, in het algemeen, en de boerenarbeiders in 't bijzonder, verre van gelukkig zijn.

Ten ware dat leven gelijk eene beest, veel werken voor weinig geld, geen ander eten hebben dan pap, patatten en smouterammen het toppunt van 't geluk uitmaakte.

Dat kunnen alleen diegenen beweren die alle dagen den buik vullen en moeten wandelen om nieuwen appetijt te krijgen.

Wij, socialisten, zeggen dat daar verandering moet in komen, dat een mensch, ten minste toch op de wereld genoeg moet hebben om te bestaan en een beetje plezier te hebben van zijn leven, of dat het anders geene aardigheid is.

Wij zeggen nog dat het schandelijk is dat er op de wereld menschen zijn die miljoenen en miljoenen bezitten, terwijl werkende menschen vergaan van ellende.

Hebt gij van uw leven zoo iets gelezen in andere gazetjes?

Nee, niet waar?

En is het de waarheid niet wat wij schrijven?

Ja, niet waar?

Hewel, vrienden, het schijnt dat wij allen mis zijn, gij en wij.

Want in die liberale en katholieke gazetjes worden de schrijvers van den *Landbouwer* uitgemaakt voor bedriegers, precies gelijk wij U wilden bestelen en vermoorden.

Als wij zeggen dat de pachten te hoog zijn en dat de eigenaars brassen met uw geld, antwoorden zij: roode moordenaars.

Dat is geen antwoord.

Als wij zeggen dat een schotel pap en zeven stuivers geen daghuur is voor een vollen man, voor een vader van familie, antwoorden zij: Als de vos de passie preekt.... enz.

Dat is ook geen antwoord.

Als wij zeggen dat de lasten veel te hoog zijn, dat ze voor 't grootste paart op 't werkvolk drukken en maar dienen om er de opeters van 't gouvernement mee te onderhouden, dan antwoorden die gazetjes dat... wij tegen de religie zijn!

Dat is nog min een antwoord.

Als die gazetjes rechtzinnig

waren en het goed met U meenden zouden zij ons helpen om uwen toestand te verbeteren. Maar, uitgekocht door de rijken, zeggen zij dat wij liegen.

Als het niet waar is wat wij schrijven, dan moeten die gazetjes het maar bewijzen, in plaats van zich kwaad te maken en rond den pot te draaien.

Overigens, als wij leugens vertelden, zouden de rijken en hunne helpers U zoo niet kommandeeren van den *Landbouwer* te scheuren.

Wij, wij zijn niet verveerd van die gazetjes, wij zeggen: scheurt ze niet, leest ze, leest ook den *Landbouwer* en onze boekskens, en oordeelt dan zelve wie gelijk heeft, zij of wij.

Of zijt ge nog U zelfs niet?

PATRICK.

Ellende bij de kleine Landbouwers en Landbouwwerklieden

Esschenz, Augustus 1894

Mijnheer de opsteller van *De Landbouwer*.

Ziehier iets wat ik voor mijn eigen oog heb zien gebeuren.

Een boerke huurde van eenen grooteren boer, eigenaar van drie of vier hectaren land, een klein stukje slechte bucht van land. Hij had het vorige jaar de pacht niet kunnen betalen en moest ze bij den boer verdienen. Het was oogst, ieder deed zijn best om het koren binnen te halen. Het was een regenachtig seizoen en men moest het pakken als men het krijgen kon (tusschen vlagen door, zooals men zegt).

Het boerke had des nachts zijn stukje graan afgepikt, gebonden en in stuiken gezet. Het stond twee dagen daarna redelijk droog.

Des morgens kreeg hij order van zijn eigenaar van te komen werken en heel den dag moest hij den vrek helpen zijn oogst inhalen. Om zes uren 's avonds was het gedaan dan vroeg het boerke om het zijne ook te mogen weghalen, maar zie, daar komt op eens het wijf van den boer er tusschen en zegt dat hij de werkman moet tot zeven uren doen werken of dat hij anders de daghuur kwijt is. Niet tegenstaande gaat hij toch om zijn koren te halen, maar opeens komt een zwaar onweer, maakt het koren weer nat, de regen bleef voortduren en zijn graan bedierf in 't veld. Niet tegenstaande moest hij toch de pacht betalen en was hij zijne daghuur kwijt.

Wij daarom niet meenen dat de landbouwers dit zoo maar alles verdragen zonder morren. O neen. Ieder klaagt en wenscht den woekeraar naar den weerlicht, maar tot nu toe is de boer met beloften gepaaid geweest. Het schijnt hem dat hij onmachtig is om het kwaad te verhelpen, hij durft zijnen wil niet uiten.

Niet tegenstaande de boer het slachtoffer is van talrijke tergende wetten op tabak, pacht, keuring van vleesch enz. wijgt hij nog, maar wees verzekerd dat hij niet tevreden is en naar hervormingen snakt, omdat hij hoopt door hervormingen zijn aandeel, dat hem rechtmatig in de samenleving toekomt, te veroveren.

Men heeft hem het stemrecht toegekend. Hij vroeg het wel niet, maar zal het toch gebruiken. Hij zal gedreven worden door de eigenaars, die hem als braven zullen doen voor hem stemmen, met bedreiging van zijne broodwinning te verliezen. Deze drukking moet kunnen vermeden worden.

Men kan ze vermijden als de staat alle verhuurde gronden overneemt en ze aan geringen prijs verhuurt aan de landbouwers.

Men zal zeggen dat dit den eigendom schenden is; maar het is voor het algemeen welzijn, en men zal slechts de eigenaars hunne slaven ontnemen en van deze slaven vrije mannen maken. Neemt de Staat dan geene ijzerwegen, geene vaarten over, waarom zou hij de verhuurde bouwlanden niet kunnen overnemen en de eigenaars er rentetittels op den Staat in plaats voor geven aan 2 % 's jaars. Dit ware meer dan genoeg.

Eens de Staat eigenaar van alle verhuurde bouwlanden kan hij alle jaren volgens de gemiddelde opbrengsten der oogsten bepalen hoeveel ieder op te brengen heeft. Mislukt hier den oogst, daar zal hij gelukken, en zoo zal dit geen aanzienlijk verschil van inkomsten voor den staat kunnen daarstellen. Hij zal er belang bij hebben goede oogsten te zien bekomen en de minister van landbouw die de beste hervorming of verbeteringen ten voordeele van den landbouw zou invoeren zou het meest de schatkist verrijken en de beste minister van landbouw zijn.

Om dit te bekomen zouden de landbouwers zich moeten vereenigen, hand aan hand met hunne broeders, de werkers uit de steden gaan, hunne eischen doen gelden, en van het stemrecht gebruik maken om dezelve te doen inwilligen door de regering.

Immers zij, zoowel, ja nog meer zelfs als de werklieden der mijnen en fabrieken worden uitgebuit door het kapitaal, dus zij ook moeten eischen dat het kapitaal beteugeld wordt, dat het terug gebracht wordt tot zijn doel; namelijk: de uitbating van de rijkdommen die onze aarde en haren schoot bevat mogelijk te maken.

Men noodigde dus de boeren uit om gezamenlijk hunne eischen te stellen met de broeders der steden.

Eens den vijand overwonnen, aan den buiten afzonderlijke volksvertegenwoordigers gegeven, omdat de belangen van plaatselijken aard zouden verlegenvoerdigd zijn.

Elke kandidaat, het kapitaal genegen, willen wij niet om het even in welke kleeren hij zich steekt.

Schetsen uit het Buitenleven

Wenken aan de Buitenlieden.

Het was te vreezen. — De boeren die van den nieuwen oogst hebben doen malen, klagen dat het graan zoo weinig bloem geeft en dat het brood dat men er van bakt, noch vast noch voedzaam is.

De patatten, zegt men, zijn reeds meer dan de helft gerot. In natte gronden moet men er soms een gansche paardenmand rooien om een kookskén goede te hebben. Schier met elken dag bestatigt men dat het bederf zich nog uitbreidt.

Bekommerend verschieft.

Beschermingsstelsel. — De boeren zijn van zin dit jaar den roottijd een drijtal weken te vervroegen, wat echter ook niet zonder gevaar is, daar eene vrucht die voor hare rijpheid aan grond of stam ontruikt wordt, al zoo snel bederft als eene die te regen en te winde blijft steken of hangen.

De meeste landbouwers zullen van dezen oogst hun eigen gerief niet opdoen. Ohé! heeren met uw

beschermingsstelsel..., kenners van lekkere kost en fijne wijnen!

Encycliek. — Eene kleine maand geleden beloofde alles nog den overvloed, en vele eerlijke boerkens hadden reeds gerekend dit jaar een gedeelte hunner achterstallige pachtsommen te kunnen inkorten. Helaas! zij rekenden zonder de overvloedige regens die hen thans nog dieper in armoede en schulden gaan dompelen! Zullen de rijken nu de christelijke vermaningen indachtig zijn en de lessen van menschenliefde in praktijk stellen welke paus Leo XIII hun in zijne Encycliek geeft?

Daar zullen ze allen 'nen broer van dood hebben, vreezen wij.

Lankmoedige eigenaars.

Klasverraders. — « Maar als er boeren zijn die pachten ten achter staan, bewijst dit niet de lankmoedigheid der eigenaars? » meen ik iemand te hooren opmerken, misschien wel de *Beata* uit de Wolvengracht te Brussel.

Maar hoever die lankmoedigheid gaat, is de tegenvraag. De boerkens weten dit best die, na eenige jaren de goedheid van hunnen heer bewonderd en geroemd te hebben, dien goederik eindelijk met deurwaarder, notaris, gendarmen, veldwachter en gansch den sleep zagen afkomen om alles aan te slaan wat op de hoeve was...

Gewoonlijk wachten de bloedzuigers om aldus *wettelijk* te nemen wat hun toekomt (?), tot zij van nieuwe pachters weten die bereid zijn de uitgedrevenen te vervangen. Immers, hier of elders eene onbewoonde hofstede aan te treffen, behoort niet meer tot de rariteiten, en boerderijen die onder gunstige omstandigheden verlaten worden, behoeven nooit lang op nieuwe huurders te wachten.

Daarom, vooraleer de achterstalligen, van alles ontbloot, op straat te werpen, verzekeren de eigenaars zich gewoonlijk van nieuwe bebouwers. De middelen die zij hiertoe gebruiken, evenaren in eerlijkheid dezen van welken zij zich bedienen om zich zonder verlies van de *slechte betalers* te ontmaken: aanbod van afslag, verzekering van verbeteringen aan gronden en gebouwen toe te brengen, beloften van allerlei andere voordeelen, enz. al werd bij het eerste redelijk boerenjaar de pacht som weer verhoogd, en al werden wel dra alle verzekeringen en beloften valsch bevonden.

Niet gestolen, evenwel, voor de lafaards die zich door dit lokaas laten overhalen om hunne broeders